

Sygn. akt I CSK 1710/22

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z wniosku T.A.

z udziałem E.W.

o dział spadku,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 listopada 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 20 maja 2021 r., sygn. akt V Ca 1273/19,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

**2. oddala wniosek wnioskodawcy o zasądzenie kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z brzmieniem art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w następujących wypadkach:

- w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- zachodzi nieważność postępowania,
- skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego

rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa.

Skarga kasacyjna uczestniczki E.W. od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 20 maja 2021 r. zawiera wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania z powołaniem się na nieważność postępowania. Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia prowadzi jednakże do stwierdzenia, że wskazana przez skarżącą podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzi.

Skarżąca podniosła, że w sprawie doszło do nieważności postępowania z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej. Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy zmienił postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy - Woli w Warszawie w postępowaniu i dział spadku po T.A.1 w ten sposób, że między innymi przyznał na rzecz T.A. prawo do 1/2 części odszkodowania od Skarbu Państwa za nieruchomości opisane w wydanym postanowieniu w pkt I 1 postanowienia jako działki ewidencyjne nr [...]1, [...]2, [...]3 i [...]4. Skarżąca wskazała, że te nieruchomości nigdy nie stanowiły własności T. A., w związku z czym nie wchodziły w skład spadku po nim. Stanowiły one natomiast własność uczestniczki i zostały wywłaszczone na podstawie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej nr [...], wydanej przez Wojewodę [...] w dniu 26 września 2017 r. a więc ponad 15 lat po śmierci spadkodawcy. Aktualnie przed Wojewodą [...] toczy się postępowanie administracyjne w przedmiocie przyznania odszkodowania za wywłaszczone nieruchomości. Do chwili obecnej nie została wydana ostateczna decyzja administracyjna, stanowiąca podstawę wypłaty odszkodowania.

Skarżąca podniosła, że o tym komu służy odszkodowanie za wywłączoną nieruchomość decydują przepisy prawa administracyjnego (w rozpatrywanym przypadku ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych). Zgodnie z art. 12 ust 4 lit. f tej ustawy odszkodowanie za nieruchomości przejęte pod drogi

przysługuje dotychczasowym właścicielom nieruchomości, użytkownikom wieczystym nieruchomości oraz osobom którym przysługują do nieruchomości ograniczone prawa rzeczowe. Z tego względu sąd powszechny nie ma kompetencji do zmiany kręgu osób uprawnionych do otrzymania odszkodowania i nie może orzekać w sprawach zastrzeżonych do właściwości organów administracji publicznej. Zgodnie z powołaną wyżej ustawą postępowanie dotyczące odszkodowania za nieruchomości przejęte na własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego na podstawie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej prowadzone jest przez organ, który wydał zezwolenie na realizację inwestycji drogowej. Należy zatem uznać, że w niniejsze sprawie Sąd Okręgowy orzekł w sprawie w której nie służy droga sądowa, co skutkuje nieważnością postępowania (art. 379 pkt 1 k.p.c.).

O dopuszczalności drogi sądowej rozstrzyga przedmiot postępowania. Artykuł 2 § 1 k.p.c. stanowi o dopuszczalności drogi sądowej odwołując się do pojęcia sprawy cywilnej. W świetle tego przepisu w takiej kategorii spraw droga sądowa jest dopuszczalna. Przedmiotem postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę kasacyjną był dział spadku. Sprawy o dział spadku należą niewątpliwie do kategorii spraw cywilnych w rozumieniu art. 2 § 1 k.p.c. Zgłoszenie w takim postępowaniu prawa, które z uwagi na swój charakter nie należy do spadku lub ewentualne błędne ustalenie przez sąd w postępowaniu działowym, że określone prawo jest składnikiem majątku spadkowego podlegającego podziałowi, może spowodować wadliwość orzeczenia w tym zakresie (sprzeczność orzeczenia sądu z określonymi przepisami prawa materialnego). Nie stanowi natomiast podstawy do stwierdzenia, że z tej przyczyny droga sądowa była niedopuszczalna w sprawie działowej rozpoznawanej przez sąd.

Z tych względów w przedmiocie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania orzeczono jak w treści postanowienia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 2 w zw. z art. 13 § 2, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

as

at

